

Noord-Brabantse Waterschapsbond

Aan Gedeputeerde Staten van Noord Brabant

Uw brief van : 24 april 2018
Uw kenmerk : C2225299/4346832
Ons kenmerk :
Behandeld door : J. Jansen
Doorkiesnummer : 06 13328096
Datum :
Verzenddatum :

Onderwerp: Zienswijze op de Ontwerp-Omgevingsvisie "De kwaliteit van Brabant"

Een gezamenlijke reactie van de Brabantse waterschappen

Met veel genoegen constateren wij dat de Provincie de boodschap over de opgaven en ambities in het Brabantse waterdomein goed in de Ontwerp-Omgevingsvisie heeft vertaald en gekoppeld aan de actuele integrale thema's en opgaven voor de komende decennia. Wij kunnen instemmen met de wijze waarop in de omgevingsvisie het handelingsperspectief (diep, rond en breed kijken), de vijf kernwaarden en de vijf hoofdopgaven zijn neergezet: herkenbaar, inspirerend, uitdagend en, ondanks het hoge abstractieniveau, begrijpelijk en goed leesbaar.

De Brabantse waterschappen spreken tevens hun waardering uit voor de openheid die de provincie heeft geboden om de inbreng, zowel ambtelijk als bestuurlijk te kunnen leveren en – belangrijker nog – hierbij voor een deel gezamenlijk in op te trekken.

Een belangrijk bestanddeel van de waterinbreng is geleverd met de Wateragenda 'Water in Brabant 2030', een gezamenlijk product van de Brabantse waterschappen, de Provincie Noord-Brabant en Brabant Water. In deze bouwsteen voor de Brabantse Omgevingsvisie is de lagenbenadering als uitgangspunt opgenomen. Voorts bevat de Wateragenda een strategie van drie sporen die zich laten vertalen naar waarden en gebieden: 1. water als primaire omgevingswaarde, 2. water als kwaliteitsimpuls en 3. de diepere ondergrond met strategische watervoorraden. Daarnaast benoemt de Wateragenda een zestal agendathema's en geeft het een aanzet voor een regionale uitwerking ten behoeve van een uitwerking in regionale en gemeentelijke omgevingsvisies.

Het hoge abstractieniveau van de omgevingsvisie brengt echter ook met zich mee dat de echte keuzes op gebiedsniveau – regionaal en lokaal – nog niet worden gemaakt. Die worden doorgeschoven naar de vervolgprocessen, waarin (de inzet van) omgevingsverordening, programma's en overige instrumenten verder worden uitgewerkt. De Brabantse waterschappen nemen de uitnodiging van de provincie, om gezamenlijk met de omgevingsvisie aan de slag te gaan, graag aan.

Aandachtspunten

Niettegenstaande het voorafgaande zijn er nog wel enkele vragen en opmerkingen te maken bij de Ontwerp-omgevingsvisie.

1. De tegels in § 1.2 (de Vlag van Brabant) geven de kern van de huidige stand van zaken weer, zoals die in de plan-MER naar voren zijn gekomen. Na onze reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (februari 2017) hebben de waterschappen voor zover bekend geen directe bijdrage geleverd aan de plan-MER. De functie van de plan-MER als onderliggend document voor de omgevingsvisie lijkt hier meer gebruikt te zijn voor het in beeld brengen van de huidige situatie dan voor het duidelijk maken waar de ambities elkaar kunnen versterken of elkaar kunnen tegenwerken. Wij delen het advies van de Commissie MER¹ om concretere oplossingsrichtingen (verkenningen) voor 2030 uit te werken en vernemen graag van de provincie of en zo ja, hoe en

¹ Commissie voor de milieueffectrapportage, Omgevingsvisie Noord-Brabant, Tweede tussentijds advies over de inhoud van het milieueffectrapport, 22 maart 2018.

ADRES:

Secretariaat NBWB: via waterschap de Dommel, Postbus 10.001, 5280 DA Boxtel
Bezoekadres: Bosscheweg. 56, 5283 WB Boxtel, Telefoon: 0411 618618.

wanneer de provincie dit oppakt voor bijvoorbeeld de KRW-doelrealisatie in 2027, de woningbouwopgave en de energietransitie.

2. In het Panorama 2050 ontbreekt, onder het kopje 'Brabant is klimaatproof in brede zin', dat Brabant ook een (water-)veilige provincie is om in te wonen. Veiligheid kent meerdere aspecten (externe veiligheid, verkeersveiligheid, waterveiligheid, etc.). Wij wijzen in dit verband op het belang van klimaatgerelateerde waterveiligheid voor de delen van Brabant langs de Maas en de overige West-Brabantse wateren.
3. In de inleiding van hoofdstuk 4 Brabant vernieuwt samen, wordt gesteld dat de kwaliteit van ons water en van onze lucht ook over de provinciegrens wordt bepaald. Gegevens hierover in de plan-MER ontbreken. Dit neemt niet weg dat het samenspel met partners buiten de provinciegrenzen, die óók aan regelgeving als de KRW moeten voldoen, belangrijk is. Het gaat hierbij niet alleen om de internationale, maar ook om de nationale context. In § 4.3 wordt dit terecht benadrukt.
4. Het diep, breed en rond kijken is een goede manier om de maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven te benaderen. Terecht stelt de provincie dat toepassing daarvan elke keer weer maatwerk is en zet het diep, rond en breed kijken naast elkaar. Wij menen echter dat het diepe kijken, uitgaande van de lagenbenadering en de sporenbenadering uit de Wateragenda 2030, een sterker afwegingskader is voor een duurzame, streekeigen, gezonde, economisch krachtige en omgevingsbewuste omgeving, ten opzichte van het ronde en brede kijken.
5. In het werken aan de Brabantse energietransitie blijven de waterschappen, ons inziens ten onrechte, buiten beeld. Zeker waar de provincie inzet op de ontwikkeling en uitvoering van regionale energiestrategieën in de vier regio's, zijn niet de alleen de gemeenten, maar ook de waterschappen betekenisvolle partners. Nu al profileren waterschappen zich o.a. met innovatieve technieken in de productie van groengas uit rioolwaterzuivering en waterkracht uit het regionale watersysteem.
6. De beschrijving van het robuust rivierenland in § 6.4 wekt de indruk zich vooral te richten op de gebieden direct langs de Maas. Wij gaan ervan uit dat deze lijn ook de West-Brabantse polders in de Zuidwestelijke Delta omvatten en het daar aanwezige krekenslandschap.
7. Rondom de opgaven in de slimme netwerkstad (§ 6.5) constateren wij een spanning tussen het uitgangspunt te verstedelijken binnen bestaand stedelijk gebied en het uitgangspunt meer groen en ruimte toe te voegen vanwege klimaat- en gezondheidsdoelen. In het huidige denken vanuit 'de ladder voor duurzame verstedelijking' is hier geen goede integrale afweging in te maken door gemeenten zoals de Omgevingswet die van hen gaat vragen. Ruimte voor klimaat in de stad zal het vaak afleggen tegen bebouwing vanwege de redenatielijn die vanuit 'de ladder' voorgeschreven wordt. In de omgevingsvisie wordt dit punt niet goed benoemd en de Plan-MER gaat er niet op in. Dit is echter wel een belangrijk punt voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie naar instrumenten.
8. Rondom mobiliteit wordt aangegeven dat er regionale tafels georganiseerd gaan worden om de mobiliteitsopgaven te koppelen aan de ruimtelijke opgaven. Met de verbreding van de Regionale Ruimtelijke Overleggen naar 'Ontwikkeldagen' is die trend al ingezet. Maar het nieuwe werken onder de Omgevingswet maakt het zinvol te gaan kijken naar een verdere verbreding van Regionale Ruimtelijke Overleggen naar 'Regionale Omgevingsoverleggen' waarbij de vier focusopgaven samen aan bod gaan komen.
9. In § 6.6 wordt water in het licht van een concurrerende en duurzame economie alleen als grondstof (grondwater om zuinig op te zijn) meegenomen. Uitgaande van de bovengenoemde lagen- en sporenbenadering uit de Wateragenda zou water hier ook genoemd moeten worden als ordenend principe dat bepalend kan zijn voor waar welke economische activiteiten (landbouw) wel en niet kunnen plaatsvinden vanuit waterbeschikbaarheid, -overlast of droogte.

Vervolg

In hoofdstuk 7 van de Ontwerp-omgevingsvisie geeft de provincie inzicht in de vervolgstappen, alleen procesmatig, niet inhoudelijk. Grote delen van de bestaande beleidsprogramma's en verordeningen zullen worden overgenomen in de nieuwe programma's en de omgevingsverordening van het Omgevingswetstelsel. Daarnaast zal de provincie ook andere instrumenten inzetten. In dit verband verwachten wij dat de integraliteit en samenhang van het provinciale beleid en uitvoeringsstelsel zich niet alleen beperkt tot de provinciale instrumenten, maar ook rekening houdt met de bevoegdheden en het instrumentarium van de andere overheidspartners. De waterschappen nemen hier een bijzondere positie in, aangezien het provinciaal omgevingsbeleid straks kaderstellend is voor de waterbeheerprogramma's; bij gemeenten is die doorwerking minder direct.

Het integrale gebiedsgerichte werken vraagt in deze tijd om een herbezinning op de governance en de wijze van financiering. De huidige sectorale provinciale financiering is complex en weinig flexibel om 'het nieuwe samenwerken' vorm te geven. We willen graag de mogelijkheden verkennen van het vormgeven van gebiedsagenda's en gebiedsfinanciering.

ADRES:

Secretariaat NBWB: via waterschap de Dommel, Postbus 10.001, 5280 DA Boxtel
Bezoekadres: Bosscheweg. 56, 5283 WB Boxtel, Telefoon: 0411 618618.

In het domein van het integrale waterbeheer gaan wij graag met de provincie in overleg over het object van en de wijze waarop bijvoorbeeld instructieregels en omgevingswaarden, maar ook de planologische borging van klimaatrobuuste beeklandschappen, de gebiedsontwikkeling in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (Ravenstein-Lith) of het Van Gogh Nationaal Park in oprichting, in die uitwerking een nadere invulling zullen krijgen.

Participatie, het 'breed en rond kijken' is niet alleen een zaak van overheden en intermediairen, maar ook van burgers en bedrijven. De Omgevingsvisie zou meer inzicht kunnen bieden in de instrumenten en netwerken die er nog nodig zijn om tot die participatiesamenleving te komen. Dit is niet alleen een zaak van de provincie, maar ook van gemeenten en waterschappen als lichamen van openbaar bestuur. De provincie legt met deze omgevingsvisie de lat hoog; zware inspanningen zijn nodig om de hoge ambities te kunnen halen. Kerndoel is de kwaliteit van de leefomgeving voor alle Brabanders te verbeteren. Dan mag ook aan alle Brabanders daarvoor een inspanning worden gevraagd.

Wij constateren dat de provincie en de waterschappen tijdens het proces van de Omgevingsvisie op intensieve en constructieve wijze hebben samengewerkt. Wij hebben er daarom alle vertrouwen in dat deze samenwerking zich, in de geest van de één-overheidsgedachte, voortzet om elkaars rollen en krachten te benutten ten behoeve van de Brabantse omgevingskwaliteiten.

Met vriendelijke groet,
Het bestuur van de Noord-Brabantse Waterschapsbond,

Mr. Drs. P.C.G. Glas
voorzitter

drs. A.G. Dekker
secretaris-penningmeester

ADRES:

Secretariaat NBWB: via waterschap de Dommel, Postbus 10.001, 5280 DA Boxtel
Bezoekadres: Bosscheweg. 56, 5283 WB Boxtel, Telefoon: 0411 618618.